

การศึกษา

กรมช่างสิบหมู่ (๒)

เมื่อวานเราได้เล่าถึง กรมช่างสิบหมู่ ไปบ้างแล้วว่า กรมช่างสิบหมู่ คือ หน่วยงานที่ร่วมช่างประณีตศิลป์ไว้เพื่อปฏิบัติงานถวายพระมหากษัตริย์หรืองานราชการ ปัจจุบันเป็นหน่วยงานระดับสำนักในกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม วันนี้จะขอมาเล่าถึงความ เป็นมาของกรมช่างสิบหมู่กันต่อ

สถาบันกรมประวัติศาสตร์ไทย สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน เล่าว่า กรมช่างสิบหมู่มีหลักฐานปรากฏในสมัยอยุธยา เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าใน พ.ศ. ๒๓๑๐ บ้านเมืองถูกทำลาย บรรดาช่างกระจัดกระจายสูญหายไป เช่นเดียวกับชาวเมืองที่แตกหนีภัยสงคราม และถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย ในสมัยรัตนโกสินทร์ มีการรื้อฟื้นช่างสิบหมู่ขึ้น เนื่องจากเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์และทรงย้ายราชธานีมาตั้งที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา พระองค์ทรงพระราชดำริที่จะสร้างพระนครให้สวยงามเช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัย งานด้านศิลปกรรมได้รับการส่งเสริมต่อเนื่องจากรัชกาลก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นช่างด้วยพระองค์เอง ทรงมีผลงานด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และแกะสลัก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ศิลปวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตกแพร่เข้ามาในประเทศไทย กรมช่างสิบหมู่จึงลดความสำคัญลง และถูกรวมเข้ากับกรมมหรสพหลวง ต่อมา โปรดเกล้าฯ ให้กรมช่างสิบหมู่ร่วมกับกรมศิลปากร เมื่อถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้กรมช่างสิบหมู่มารวมกับกรมวังนอก ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว กรมวังนอกถูกยุบ กรมช่างสิบหมู่จึงกลับมาสังกัดกรมศิลปากร และได้ตั้งกองหัตถศิลป์ขึ้นในกรมศิลปากร กรมศิลปากรได้ปรับปรุงส่วนราชการเป็นระยะ จน พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมศิลปากรจัดแบ่งส่วนราชการใหม่ อีก ได้ยกช่างสิบหมู่ขึ้นเป็นสำนักช่างสิบหมู่ ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนพระทัยในงานช่างศิลปกรรมไทย โบราณจึงมีพระราชดำริให้จัดการศึกษาเพื่อสืบต่อและฟื้นฟูช่างฝีมือเหล่านี้ ด้วยการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ.

อิสริยา เลาค์ธรานนท์